

HỌC VIỆN NÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
KHOA NÔNG HỌC
NHÓM NCM - TRUNG TÂM NÔNG NGHIỆP HỮU CƠ

KỶ YẾU HỘI THẢO KHOA HỌC

CÁC GIẢI PHÁP CHO NỀN NÔNG NGHIỆP XANH

MỪNG KỶ NIỆM 10 NĂM THÀNH LẬP TRUNG TÂM NÔNG NGHIỆP HỮU CƠ

Hà Nội, ngày 11 tháng 12 năm 2019

SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG VIETGAP – GIẢI PHÁP SINH KẾ CHO NGƯỜI DÂN HUYỆN YÊN CHÂU, TỈNH SƠN LA

Nguyễn Thị Hồng Ngọc^{1*}, Trần Anh Quân²

¹ Khoa Môi trường, Học viện Nông nghiệp Việt Nam; ² Khoa Môi trường, Trường Đại học Mỏ Địa chất

* Tác giả liên hệ: hongngocthn@gmail.com

TÓM TẮT

Ngô là loại cây trồng chính ở huyện Yên Châu, tỉnh Sơn La và trong suốt hơn 20 năm ngô luôn đóng vai trò quan trọng trong phát triển kinh tế vùng. Tuy nhiên, sau một thời dài trung thành với cây ngô thì đã chứng kiến một sự “lao dốc” mạnh của giá ngô, từ năm 2012 đến 2017 giá ngô đã giảm đến 46.3%, và đã tác động mạnh mẽ đến cuộc sống của người dân nơi đây. Chính sự giảm giá ngô này là tiền đề để chuyển đổi sinh kế của người dân. Trước năm 2014, ngô chiếm hơn 70% diện tích đất canh tác nhưng đến năm 2017 thì diện tích này đã bị thu hẹp đi khoảng 28.2%. Phần diện tích được chuyển đổi từ ngô này có đặc điểm là có sự đa dạng về loại cây trồng và đáp ứng được với các yêu cầu của thị trường hơn. Cây trồng thế mạnh mà địa phương xác định hướng tới đó là cây xoài – đặc sản của địa phương được ghép với giống Đài Loan.

Trên hai bản của địa bàn nghiên cứu (Lắc Kén và Suối Bùn) thì cho thấy có sự khác biệt về quá trình chuyển đổi cơ cấu cây trồng. Sự khác nhau của các yếu tố nội lực và ngoại lực đã hình thành nên những xu hướng cũng như tốc độ chuyển đổi sinh kế khác nhau của hai bản này. Về yếu tố nội lực thì đất đai là nguyên nhân gốc rễ của sự chuyển đổi nhanh nhạy từ trồng ngô sang cây ăn quả ghép ở bản Lắc Kén. Do diện tích đất canh tác trên đầu người đủ lớn để đảm bảo nhu cầu lương thực của người dân nên Lắc Kén vẫn giữ được nguyên vẹn diện tích vườn xoài cộng đồng của mình từ năm 1979. Chỉ từ sự khác nhau nhỏ về diện tích vườn xoài cộng đồng giữa Lắc Kén và Suối Bùn mà đã hình thành nên sự khác biệt lớn trong đời sống của người dân hai bản hiện nay.

Mặc dù Suối Bùn có rất nhiều điểm tương đồng với Lắc Kén nhưng sinh kế tạm thời hiện nay lại thiên về đi làm ăn xa. Qua khảo sát cho thấy có sự tương quan âm giữa số người đi làm ăn xa và diện tích đất nương của các hộ này. Như vậy, sự tăng số lượng người dân đi làm ăn xa chủ yếu rơi vào các đối tượng thiếu đất canh tác. Tuy nhiên, đi làm ăn xa chỉ được coi là giải pháp sinh kế tạm thời của nông dân trong lúc chờ đợi sự phát triển của các cây ăn quả ghép.

Sản xuất theo hướng VietGAP giúp người dân xây dựng được thương hiệu, đảm bảo chất lượng và tìm kiếm thị trường ổn định. Đây là định hướng vô cùng đúng đắn của các sản phẩm nông nghiệp của Việt Nam nói chung và hoa quả tại Yên Châu nói riêng vì hướng đi này rất phù hợp với xu thế sản xuất nông nghiệp theo hướng sạch, an toàn trong bối cảnh nền nông nghiệp toàn cầu hoá hiện nay.

Từ khóa: sinh kế, chuyển đổi sử dụng đất, VietGAP, Yên Châu, Thái đen

Bảng 1. Thông tin chung về địa bàn nghiên cứu

Bản	Lắc Kén	Suối Bùn
Tổng số hộ năm 2017	86	116
Dân số năm 2017	385	459
Mật độ dân số năm 2017 (người/km ²)	57.6	120.7
Tổng số hộ phỏng vấn năm 2016	60	61
Tổng số hộ phỏng vấn năm 2017	77	70
Tổng diện tích (ha)	668.1	380.3

